

Handläggare
Britta Lundgren

Direktval
0960-15565

Utdrag ur minnesanteckningar från regelbundet möte med samebyarna 2019-05-08:

Revidering av översikts- och tillväxtplanen

Samebyarna har tidigare uttryckt att de vill bli inbjudna för diskussion by för by när det finns ett konkret förslag att ta ställning till men att större övergripande frågor kan diskuteras i större grupper.

Eftersom den övriga externa dialogen kommer att pågå under våren och vi sedan kommer att behöva analysera de synpunkter som inkommit finns något som kan likna ett ”färdigt förslag” inte färdigt för diskussion ännu. Ett utkast till uppdaterad text om samiska näringar var utskickad till samebyarna innan mötet. Britta bad samebyarna att titta på texten och komma med synpunkter. Utkastet till text bifogas dessa minnesanteckningar. Det finns också möjlighet att inkomma med inspel i arbetet på www.arvidsjaur.se/oversiktsplan.

Britta beskrev att hon gärna skulle se att kommunen sedan kunde träffa samebyarna by för by under augusti månad för att stämma av de förslag som kommit in innan avstämning internt och beslut om samråd. Samebyarna trodde att augusti månad skulle fungera bra för möten by för by.

SAMISKA NÄRINGAR

Arvidsjaur kommun utgör en del av Sapmi, samernas land och är belägen i det skogsamiska området vilket innebär att rennäring bedrivs här året runt. Inom området finns såväl skogsamebyar och fjällsamebyar. 25 procent av Sveriges samlade slaktuttag på ren sker i Arvidsjaur kommun tack vare det samägda slakteriet i Arvidsjaur.

Den skogsamiska kulturen är unik och en minoritet i det samiska samhället. Det är få förunnat att ha denna tillgång i sin kommun. Arvidsjaur kommun och andra intressenter och aktörer bör därför bidra till att stärka och utveckla den skogsamiska kulturen. Kommunen är också samisk förvaltningskommun vilket bland annat innebär att samisktalande har rätt att använda samiska i kontakter med kommunen och möjlighet till äldreomsorg och barnomsorg på samiska om någon önskar det.

Renbetet har allteftersom minskat och förutsättningarna för renskötseln försämrats. Under senare år har problemen inom kommunen förvärrats genom den ökade rovdjursstammen. Rovdjurspolitiken bör ändras. I dagsläget begränsas också samernas möjligheter att bedriva annan verksamhet i rennärlagen. Samebyarnas verksamhetsområde bör breddas.

En växande företeelse i området är hundspannskörning. I dagsläget finns ingen lagreglering när det gäller att bedriva hundspannskörning i naturen eller inom renskötselområdet. Kommunen vill uppmuntra hundspannsaktörer att samråda med berörda samebyar.

Samebyarna har fått ett antal påstötningar om att renarna tar sig in på bland annat fritidshustomter och fritidshusägarna anser att samebyn borde se till att renarna ej beträder privat tomtmark. Eftersom vi befinner oss inom rennärlagens åretruntmarker har renarna rätt att ströva och äta inom hela kommunens yta. Samebyarna anser att om fastighetsägarna vill skydda sina planteringar inom tomtmarken får de själva ansvara för att stängsla in tomten. Kommunen bör därför vid detaljplaneläggning införa bestämmelser om stängselskyldighet för fritidshusägarna samt upplysa vid hantering av bygglov om att fritidshusägaren bör stängsla in tomten om ägaren vill skydda sina planteringar.

Av 93 § rennärlagen framgår att när renar finns inom ett område ska hund hållas i band eller vara instängd. För hundägaren gäller även strikt ansvar vilket innebär att hundens ägare ansvarar för alla skador som den egna hunden orsakar, oavsett om hundägaren varit oaktsam eller ej. Lösa hundar kan driva renar, skingra renhjordar eller driva renar åt fel håll vilket orsakar ett stort merarbete. Skotertrafik är en annan företeelse som påverkar förutsättningarna för samebyarna varför hänsyn till rennärlagen är mycket viktigt.

Kumulativa effekter kan beskrivas som hur en verksamhet eller åtgärd tillsammans med andra pågående, tidigare och framtida verksamheter/åtgärder påverkar rennärlagen i ett område. Vid etablering av nya verksamheter ska kumulativa effekter för berörd sameby belysas.

Vid etablering av ny verksamhet eller utökning av befintlig bör kommunen uppmana exploitörer att i ett tidigt skede ta kontakt med berörda samebyar. Kontaktpersonen för samebyn är samebyns ordförande som sedan avgör hur frågan ska hanteras internt inom samebyn.

För att öka förståelsen och underlätta för de samiska näringarna bör kommunen genomföra insatser för att höja allmänbildningen om urfolket samerna, samisk kultur, renskötsel och andra samiska näringar – både för tjänstemän och politiker men också för näringsliv och allmänhet.

Rekommendationer

- Kommunen bör verka för en utveckling av rennäringen och den skogssamiska kulturen.
- Vid etableringar av nya verksamheter ska kumulativa effekter för berörd sameby belysas.
- Vid etablering av ny verksamhet eller utökning av befintlig ska dialog föras med berörd sameby för att minska påverkan på rennäringen.
- Kommunen bör vid detaljplaneläggning införa bestämmelser om stängselskyldighet för fritidshusägarna samt upplysa vid hantering av bygglov om att fritidshusägaren bör stängsla in tomten om ägaren vill skydda sina planteringar.
- Kommunen bör regelbundet bjuda in samtliga samebyar som är verksamma inom kommunen för att diskutera gemensamma frågor och för att fånga upp samebyarnas behov i ett tidigt skede.
- Kommunen bör genomföra insatser för att höja allmänbildningen om urfolket samerna, samisk kultur, renskötsel och andra samiska näringar – både för tjänstemän och politiker men också för näringsliv och allmänhet.